

ЗАКОНА

О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНИКА О КРИВИЧНОМ ПОСТУПКУ

Члан 1.

У Законику о кривичном поступку („Службени гласник РС”, бр. 72/11, 101/11 и 121/12), у члану 73. став 2. мења се и гласи:

„У поступку за кривична дела за које је прописана казна затвора до пет година, браниоца може да замени адвокатски приправник.”

Члан 2.

У члану 162. став 1. тачка 2) после речи: „(члан 185. ст. 2. и 3. Кривичног законика),” додају се речи: „разбојништво (члан 206. ст. 2. и 3. Кривичног законика),” после речи: „(члан 231. ст. 1. до 4. Кривичног законика),” додају се речи: „злоупотреба положаја одговорног лица (члан 234. Кривичног законика), злоупотреба у вези са јавном набавком (члан 234а Кривичног законика),” а речи: „узимање талаца (члан 392. Кривичног законика)” замењују се речима: „угрожавање лица под међународном заштитом (члан 392. Кривичног законика)”.

Члан 3.

После члана 425. додају се назив члана и члан 425а који гласе:

„Притвор након изрицања првостепене пресуде

Члан 425а

Кад изрекне пресуду на казну затвора испод пет година, веће ће оптуженом који се брани са слободе одредити притвор ако постоје разлози из члана 211. став 1. тач. 1) и 3) овог законика, а оптуженом који се налази у притвору укинуће притвор ако за притвор више не постоје разлози због којих је био одређен.

Притвор ће веће увек укинути и наредити да се оптужени пусти на слободу ако је ослобођен од оптужбе или је оптужба одбијена или ако је оглашен кривим, а ослобођен од казне или је осуђен само на новчану казну, на казну рада у јавном интересу или на казну одузимања возачке дозволе или му је изречена судска опомена или је условно осуђен или је због урачунавања притвора казну већ издржао или је оптужба одбачена (члан 416.), осим због стварне ненадлежности.

За одређивање или укидање притвора после објављивања пресуде, до њене правноснажности примењиваће се одредба става 1. овог члана. Одлуку доноси веће првостепеног суда (члан 21. став 4.).

Пре доношења решења којим се одређује или укида притвор у случајевима из ст. 1. и 3. овог члана, прибавиће се мишљење јавног тужиоца када се поступак води по његовом захтеву.

Ако се оптужени већ налази у притвору, а веће нађе да још постоје разлози због којих је притвор био одређен или да постоји разлог из члана 211. став 1. тачка 4) овог законика, донеће посебно решење о продужењу притвора.

Посебно решење веће доноси и кад треба одредити или укинути притвор. Жалба против решења не задржава извршење решења.

Притвор који је одређен или продужен по одредбама ст. 1. до 5. овог члана, може трајати до упућивања оптуженог, односно осуђеног у завод за извршење кривичних санкција, али најдуже док не истекне време трајања казне изречене у првостепеној пресуди.”

Члан 4.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, изузев одредбе члана 2. која ступа на снагу 15. априла 2013. године.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење Законика о кривичном поступку садржан је у члану 97. тачка 2. Устава Републике Србије, који предвиђа да Република Србија поред осталог уређује и обезбеђује поступак пред судовима и другим државним органима, као и остваривање и заштиту слобода и права човека и грађанина.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Нови Законик о кривичном поступку донет је у септембру 2011. године, а почео је да се примењује у поступцима који се воде за кривична дела организованог криминала и ратних злочина од 15. јануара 2012. године. У току примене овог законика уочено је не постоји одредба који се односи на одређивање притвора након изрицања првостепене пресуде, те је стога неопходна интервенција у тексту Законика као би се уредила наведена правна ситуација.

Поред тога, неопходно је изменити одредбу Законика о кривичном поступку којом је прописано поседовање посебног стажа за адвокате који поступају као браниоци у кривичним поступцима за кривична дела за која је прописана казна затвора од десет година или тежа казна, у правцу да се укине обавеза поседовања посебног стажа чиме би сви адвокати били изједначени у погледу могућности да буду браниоци у кривичном поступку.

Имајући у виду да су у децембру 2012. године извршене одређене измене и допуне Кривичног законика које се, између осталог, односе на кривична дела против привреде, кривична дела против службене дужности и кривична дела тероризма, неопходно је извршити интервенцију у одредби процесног закона која одређује кривична дела за које се могу одредити посебне доказне радње.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Чланом 1. Закона измењена је одредба члана 73. став 2. Законика о кривичном поступку тако што је елиминисано је лимитирање права на браниоца, где је могућност да се одређено лице, тј. конкретни адвокат појави као бранилац, условљавана поседовањем одговарајућег стажа. Наиме, то што је неко одређени број година био адвокат, га само по себи, не чини подобнијим да буде бранилац у сложенијим кривичним предметима, од неког другог млађег адвоката, који још нема довољно адвокатског стажа. Поставља се питање да ли се конкретни адвокат уопште бавио кривичним предметима, а с друге стране, тиме се ни не гарантује да је он само због тога што има одговарајући стаж као адвокат, априорно и квалитетнији бранилац. То исто важи и за лица која су била судије, јер су на пример, могли да проведу цео радни век као судије парничари, па није логично да се на такав начин условљава да се буде бранилац у кривичним предметима одређене тежине, а да се тиме то право ускраћује некоме ко је провео деценије радећи као саветник у Врховном суду Србије и сл. Право на избор браниоца је уставно право окривљеног, па се оно ни стога не може ограничавати на начин, на који је то учињено у члану 73. став 2. Законика о кривичном поступку. Такође, овом одредбом је уређено да у поступку за кривична дела за које је прописана казна затвора до пет година, браниоца може да замени адвокатски приправник, што је оправдано како тиме што је слично решење код нас постојало већ деценијама, тако и неопходношћу

да се омогући да и адвокатски приправници могу на одговарајући начин стицати непосредно радно искуство.

Чланом 2. Закона врши се интервенција у члану 162. став 1. тачка 2) Законика о кривичном којим су одређена кривична дела за која се могу одредити посебне доказне радње, ради усклађивања изменама и допунама Кривичног законика из децембра 2012. године.

Чланом 3. Закона је увођењем новог члана 425а у текст Законика о кривичном поступку, исправљена сада постојећа правна празнина. Наиме, сличне одредбе које се тичу одлуке о притвору након изрицања пресуде су одувек постојале у нашем кривичном процесном законодавству, а оне су изостављене у Законику о кривичном поступку из 2011. године.

Чланом 4. Закона одређује се ступање Закона на снагу, с тим што одредба члана 2. Закона ступа на снагу 15. априла 2013. године, када је предвиђено ступање на снагу одређених одредаба Кривичног законика које су измењене у децембру 2012. године.

IV. ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА ПОТРЕБНА ЗА ПРИМЕНУ ЗАКОНА

За спровођење овог закона није потребно обезбедити додатна финансијска средства у буџету Републике Србије.

V. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА ПО ХИТНОМ ПОСТУПКУ

Предлаже се да се овај закон донесе по хитном поступку, будући да би његово недоношење по хитном поступку могло да проузрокује штетне последице по рад јавног тужилаштва, судова и других органа у Републици Србији, јер је неопходно да ступи на снагу до 15. априла 2013. године, када на снагу ступају одређене одредбе Кривичног законика којима се прописују кривична дела за која се могу одредити посебне доказне радње прописане Законом о кривичном поступку.